

Öz

Konaklama mekanlarının tarihsel süreçte gelişimi ile birlikte seyahat ve konaklama kavramlarının anlamı boyutunda da gelişmeler olmuştur. Günümüzde gelişen teknoloji ve iletişimin verdiği ivme ile sektör olarak güçlenen “turizm”, ekonomik hareketliliğin sürdürülmesi noktasında giderek önemini arttırmıştır. Her alanda bilgi ve tecrübe paylaşımının gerekliliği farklı sektörlerle turizm sektörünü buluşturmuş, alışkanlıklar; bireysel istekler ve çağdaş gereksinimler doğrultusunda yeniden programlanmaya başlanmıştır. Bu doğrultuda konaklama mekanları da alışılmış, standartların dışında yeni tanımlar kazanmıştır. Özellikle konaklama mekanlarının yeniden sınıflandırılması gerekliliğinden hareketle, zaman içinde turizm alanında mekan ve konaklama anlayışını ifade eden yeni terimler iç mimarlık literatürüne girmeye başlamıştır. İngilizcesi “Highly Individual Places” olan Türkçe’ye “Kendine Özgü Mekanlar” olarak çevrilen ifade, İngilizce tanımın baş harflerinin kullanılması ile kısaltılmış ve “Hip” alternatif otellerin genel sıfatı haline gelmiştir.

Abstract

With the historical development of accommodation places, there has become meaning developments on travel and accommodation concepts. With the speed of developing technology and communication, today Tourism strong as sector is increasing its importance in means of continuing economic movement. Necessity of sharing information and experience in each field has brought tourism sector together with other sectors and it is started to be reprogrammed with habits, individual desires and modern requirements. Within this direction, accommodation places reached new descriptions out of the scope of accustomed standards. Especially, since reclassification of accommodation places is required, new terms describing place and accommodation understanding started to be entered in professional literature. The statement Highly Individual Places is shortened with the initials and Hip has become the general adjective for the alternative hotels.

Anahtar kelimeler:

Turizm, Hip Oteller, Farklı Turizm Yapıları, Highly Individual Places

Keywords:

Tourism, Hip Hotels, Different Tourism Structures, Highly Individual Places.

HIP Otel (Kendine Özgü Mekanlar/ Highly Individual Places) Olarak Tanımlanan Konaklama Mekanlarının Analizi

Sanatta Yeterlik Makalesi

Burcu Pehlivanoğlu, Danışman Yrd. Doç. H. Şebnem Uzunarslan
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi,
Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü

*MSGSU, Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Bölümü Sanatta Yeterlilik Programında “HIP Otel (Highly Individual Places/Kendine Özgü Mekanlar Olarak Tanımlanan Konaklama Mekanlarının Kavramsal, Estetik ve İşlevsel Analizi” başlıklı sanatta yeterlilik tezinden oluşturulan bir makaledir. Makale metni 01/06/2010 tarihinde dergiye ulaşılmış, 21/06/2010 tarihinde basım kararı alınmıştır. Makale ile ilgili tartışmalar 01/06/2012 tarihine kadar dergiye gönderilebilir.

Konaklama Mekanlarının Gelişimi

Otellerin tanımına baktığımız zaman, müşterilerin geceleme ihtiyaçlarını karşılayan, aynı zamanda yeme-içme, spor ve eğlence ihtiyaçlarına da cevap veren yapılar olduğunu görmekteyiz. Var olduğu zamandan beri çeşitli sebeplerden ötürü seyahat eden insanlar, seyahatleri boyunca konaklayabilecekleri mekanlara ihtiyaç duymuşlardır. Günümüze kadar farklı isimlerle tanımlanan bu konaklama yapıları yüzyıllar boyunca ihtiyaçlar doğrultusunda değişmiş ve pek çok alternatiflere cevap verebilecek mekanlara dönüşmüştür.

Posta yolculukları ile başlayan devamında demiryolu inşası, uçak seferlerinin kıtalar arası yapılması ile devam eden bu süreçte dünya üzerinde sayıları gittikçe artan oteller; rekabetin de artmasıyla müşterilerini memnun edebilmek için daha fazla çaba içerisine girmişlerdir. İş ve teknoloji alanında meydana gelen gelişmeler de bu süreci hızlandırmış, konaklama yapılarının çeşitleri artmıştır. Günümüzde kişiye özgü hizmetler sunan

ve yaratıcı mekan tasarımlarının ön plana çıktığı oteller yapılmaktadır. Bu tarz bir farklılaşma olmasının en büyük sebebi tasarım, seyahat, iş ve teknoloji alanında meydana gelen gelişmelerdir. Otel müşterisinin beklentileri sadece konaklama, dinlenme ve eğlence aktiviteleri olmamakta, aynı zamanda buldukları yerel kültürü keşfetmek, sosyal aktivitelere katılmak, toplumsal bazı faaliyetlerin içine girmek gibi gereksinimlerinin de karşılanması gerekmektedir.

II. Dünya savaşından sonra seyahat düzenleyen firmaların grup seyahatlerini teşvik etmesi ile birlikte bireysel seyahatlerden çok grup seyahatleri gelişmiştir. Deniz, kum, güneş ağırlıklı merkezlere ilginin hep yüksek olması kitle turizmi denilen ve gidilen ülkelerin hem kültürünü hem de çevresini farklı a cılarından etkileyen turizm anlayışını ortaya çıkartmıştır. Buna karşılık olarak da dünya üzerinde küresel anlamda hissedilen bozulmalar

Resim: 1
İlk butik otellerden
Morgans Oteli,
New York, ABD.

Resim: 1

“Alternatif Turizm” kavramının oluşmasına sebep olmuştur. Bireysel turların ön planda tutulduğu bu turizm çeşidinde; büyük konaklama tesisleri yerine küçük ve orta büyüklükte işletmelerin seçilmesi, yerel ve kültürel değerlerin esas alındığı bir tarzda oluşturulmuş küçük konaklama mekanlarında hizmet verilmesinin önemi vurgulanmıştır (Tosun 2003, 2). Alternatif turizm kavramının oluşmasına temel oluşturan eğilimler; turizmin gittikçe artan çevresel etkilerinin farkedilmesi, yeni turizm çeşitlerini arayan turist sayılarındaki artış, ekonomik ve çevresel etkenlerin önem kazanması olarak sıralanmış ve alternatif turizm genel olarak soft (çevreye zarar vermeyen) turizm, doğa turizmi, sürdürülebilir turizm, düşük etkili turizm gibi turizm çeşitlerini içine alan boyutlar çerçevesinde irdelenmiştir. Turizm anlayışında meydana gelen farklılaşmalar yeni konaklama mekanlarının oluşmasına sebep olmuştur. butik otellerin farklı arayışlar doğrultusunda doğuşu 1980’li yılların başlarına rastlar. New York’da Andree Putman tarafından tasarlanan “Morgans Hotels”i ilk butik otel deneyimini iç mekanında müşterilerine sunmuştur. Otel 2008 yılında aslına sadık kalınarak tasarımcısı tarafından tekrar yenilenmiştir (Resim: 1).

Hizmet anlayışı, işletmede sıcak ve samimi bir ortam yaratmak olan butik otellerin ilk örnekleri incelendiğinde, az sayıda oda ile az sayıda müşteriye konforlu ve özel bir konaklama deneyimi sunduğu görülür. Mutfağı ve sunduğu kişisel hizmetle ön plana çıkan bu tip işletmelerin günümüzdeki karşılığında değişmeye başlamış; çok odalı, zengin aktiviteye sahip ancak yine özel hizmet anlayışını sürdüren ve kendini butik otel olarak tanımlayan örneklerin sayısı artmıştır. New York Manhattan’daki 600 odalı Paramount Butik Oteli türünün özel örnekleri arasında yer almaktadır. Pek çok butik oteli de içine alan, alternatif arayışlara cevap verebilecek, kendi kimlikleri olan, kendine özgü mekan çözümlerine sahip oteller “Hip” (Highly Individual Places, Yüksek Özgünlük Değeri Olan Mekanlar) adı altında sınıflandırılmaya başlanmıştır. Hip otelleri genel butik otellerden ayıran en önemli özellik, butik otellerin sadece konforlu hizmet sunmak ve kişiye özel hizmet vermeye yönelik tasarlanmış olmalarıdır. Hip otellerde ise; konfor kriterlerinin yüksek olmasının yanı sıra sunulan deneyimlerin de özel olması önemlidir. Ülkelerin turizm faaliyetlerinin ve yapılarının özelliklerini sınıflandıran yönetmelikler içinde “Hip Otel” kavramına yer verilmediği görülmektedir.

Resim: 2
Kendini Hip Otel Olarak
Tanımlayan The Sofa Oteli,
Nişantaşı, İstanbul

Son 5 yıl içerisinde turizm ve otelcilik sektöründe literatüre girmeye başlayan ancak henüz resmileşmemiş “Hip Otel” kavramına karşılık gelen konaklama mekanları alternatif oteller tanımı içerisine yerleşmektedir.

“HIP” Oteller

Sosyokültürel beklentiler, yaşam düzeyleri ve ekonomik seviyeler değiştikçe konaklama endüstrisinde de pek çok gelişme yaşanmıştır. Mekansal ve hizmet anlamında meydana gelen standardizasyon kendi içinde pek çok otel prototipi yaratmış, mobilyasından malzemesine ve hatta planlamasına kadar birbirine benzerlik gösteren oteller oluşmuştur. Bu anlamda inşa edilmiş pek çok otel konutların veya birbirinin aynısı odaların istiflenmesinden meydana gelmektedir. Bugünkü otel odalarının hemen hemen hepsinde benzer mekan düzeni ve donanımları dikkat çekmektedir. Standart tasarımları ve benzer hizmet anlayışları

olan otel tipleri yeni deneyimlere imkan tanıma noktasında yetersiz kalmaktadır. Yapılarda standardizasyon gerçek bir işlevsellikten çok ekonomik bir zorunluluk ve küresel bir üretim zorunluluğudur. Ekonomik zorunluluklar işlev kavramını organik bir uyumdan soyutlama ve sınırlama yoluyla faydacı bir niteliğe sokmuştur (Kuban 1992, 23). Bunun sonucu olarak diğer yapılar gibi otel yapıları da işlev öncelikli ancak özgün olarak tanımlanamayan yapılar haline gelmişlerdir.

Örneğin; Holiday Inn Oteli “En İyi Sürpriz Hiç Sürpriz Olmamasıdır” sloganını ortaya atarak bütün Holiday Inn Otellerinin aynı standartta olduğunu vurgulamıştır. Otel mimarisinde tüketim amacına yönelik olarak standart bir yapılaşma aynı zamanda mekanın bir tüketim malzemesi olarak algılanmasına sebep olmaktadır. Yapının tüketim aracı haline gelmesi mekanlarda kimlik sorunu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden bu tip otellerin hatırlanabilirlik oranı düşmektedir.

Hip kelimesinin açılımı İngilizce’de “Highly Individual/Independent Places” yani Türkçe karşılığı “Yüksek Kişilikli-Kimlikli Mekanlar veya Yüksek Özgünlük Değerleri Olan Mekanlar” olarak yapılabilir. Resmi bir sınıflandırma biçimi olmamakla birlikte Türkiye ve dünyada alternatif otellerin bazıları kendini “Hip” olarak tanımlamaktadır.

Hip kavramı konu ile ilgili literatürde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu konuda pek çok kitap basılmış ve otelleri dünyaya pazarlayan internet siteleri oluşturulmuştur. Hip otel kavramı ilk olarak tasarım ve mimarlık eğitimi almış aynı zamanda fotoğrafçı ve yazar olan Herbert Ypma tarafından ortaya atılmıştır. Yazar dünya üzerinde seçtiği oteller üzerinde “özgünlük”, “kişisellik”, “farklı

olma” gibi kavramları inceleyerek otelleri “hip” kelimesi altında sınıflandırmıştır. Ypma’nın Hip oteller konusunda çıkarttığı ilk kitabı olan “Hip Hotels City” ve ardından “Hip Hotels Escape” kitaplarının sayısı bugün 16’ya ulaşmıştır (URL-1). Aynı zamanda kurduğu internet sitesiyle otellerin daha geniş bir kitleye ulaşması hedeflenmiştir (URL-2).

Hip otelleri diğer otellerden farklı kılan şey müşteri deneyimlerine öncelik tanımalarıdır. Farklı kültürlerin deneyimlenmesi; farklı lezzetler, farklı mekanlar, öğrenme ve görmeye yönelik aktiviteler hip otelleri diğer otellerden farklı kılmaktadır.

Bugün hip otel olarak geçen birçok otel butik otel sınıfında yer almaktadır. Bir kısmı da tasarım oteli, resort otel veya 2-3-4-5 yıldızlı otellerden oluşmaktadır. Örneğin hip oteller içinde sayılan Philippe Stark tarafından tasarlanan Sanderson Oteli (Resim 3) Londra’nın merkezinde yer alan ve tasarım oteli olarak nitelendirilen bir oteldir (URL-3).

Hip otellere ölçek olarak baktığımızda otellerin büyük bir kısmının orta ve küçük ölçekli oteller olduğunu söylememiz mümkündür. Bunun yanı sıra Hindistan’daki Umaid Bhawan Palace (Resim 4) gibi 347 odalı örneklerle de rastlanabilmektedir (URL-4).

Hip otellerin geneli zincir oteller değildir ama zincir otellerin bazıları da mimari ve hizmet anlayışı bakımından özelleşmiş ve “kendine özgü” mekan olmalarından ötürü “hip” kategorisinde değerlendirilebilirler. Turizmin algılanış biçiminde meydana gelen farklılıklar da örneğin alternatif turizm türlerinin oluşması, sürdürülebilir mekanlar gibi kavramların popülerleşmeye başlamasıyla birlikte bu farklı tipte turizm çeşidine cevap verebilecek yapıların da oluşmaya başladığını görmekteyiz. Doğaya dönüş, sürdürülebilir yapılaşma,

ekolojik yapılar hip otellerde öne çıkan kavramlardır. Hip oteller arasında Güney Afrika, Uzakdoğu ve Güney Amerika gibi ülkelerde ekolojik turizm yapılarına sıkça rastlanmaktadır. Özellikle Afrika’da safari turları, Güney Amerika ve Uzakdoğu’da da doğa yürüyüşleri, kuş gözlemciliği gibi turizmde alternatif yaratabilecek aktiviteler, mekansal anlamda da farklı yaklaşımları ortaya çıkartmaktadır. Hip otellerde mimari, işlev veya estetik anlamda, hizmet üretme biçimlerinde farklılaşmalar görülmektedir.

Resim: 3
347 odalı_Umaid
Bhawan Palace Oteli,
Hindistan.

Resim: 4
Philippe Stark
tarafından tasarlanan
Sanderson Oteli, Londra,
İngiltere.

Resim 3

Resim 4

Resim 5

Resim 6

Resim 7

Hip otellerde konfor kriterleri resmi sınıflandırmanın dışında tutulmaktadır.

Resim: 5 İsveç'teki Ice Otel (Resim 5) buzdan yapılmıştır ve otelin iç ısısı -4 ile -7

Resim: 6 derece arasında değişmektedir. Bunun yanı sıra Mısır'da Adrere Amellal Oteli'nde (Resim 6) elektrik

Resim: 7 kullanılmamaktadır. Bu örnekler "hip" olarak tanımlanan otellerde konfor koşullarının tercih edilen deneyime yönelik olarak öncelikli bir kriter olmadığını göstermektedir.

Hip otellerde aynı zamanda hizmet sunma biçimi de farklılaşmaktadır. Örneğin; Maldiv Adaları'ndaki Soneva Fushi Oteli'ne gidebilmek için öncelikle bir başka adaya gidilmekte, oradan Maldiv'lere özgü bir sandalla otelin bulunduğu bölgeye gelinmektedir (Resim 7).

Robinson Crusoe'un ıssız adasında olduğu gibi saklı bir bölgede konumlanmış otele gelen müşteriler bölgenin doğal yapısına aykırı düşecek hiçbir davranışta bulunamamakta, yanlarında getirdikleri deodorant ve pet şişe gibi atık malzemeleri yine yanlarında götürmek durumunda kalmaktadırlar. Teknolojiyi anımsatmaması için odalardaki saç kurutma makinesi, müzik çalar ve televizyon gibi elektronik aletler gizli bir şekilde konumlandırılmıştır. (URL-5).

Hip otellerin turizm anlayışında hizmet veya ürünü farklılaştırmak ve çeşitlendirmek çok önemlidir. Aynı zamanda bu tip oteller müşterilerine özel ve farklı hizmet sundukları için daha fazla personel istihdam etmek durumunda da kalmaktadırlar. Hizmet sunma üstünlüğü açısından değerlendirdiğimizde hip otellerin doğuşunda Avrupa otelcilik anlayışının baskın olduğu görülmektedir (Olah 1989, 10).

Hip otel müşterilerinin kendilerine farklı deneyimler sunan otelleri tercih etmeleri ve aynı zamanda otellerin farklı alanlarda kendilerini ön plana çıkartarak müşterilerini seçmeleri günümüz turizm anlayışının bir ürünüdür. Alternatif turizm çeşitleri, doğa ve insan bütünleşmesi, tarihi mekanların tekrar kullanıma açılması, insanı geliştiren doğal ve sportif aktivitelerin yanı sıra farklı kültürleri

tanıma ve yerel olanı keşfetme arzusu, mekanda malzeme, renk, biçim, işlev ve hizmet alanında farklılaşmaları meydana getirmektedir. Bu durumun temel sebebi otel müşterilerinin sosyal, kültürel, coğrafi, yaş ve maddi düzeyindeki farklılıklardır.

Tüketicilerin demografik (*nüfus dağılımı, cinsiyet, yaş, eğitim, meslek vb.*) açıdan ve ekonomik (*gelir dağılımı, değişmesi, krediler, harcama modeli vb.*) açılardan incelenmesi sonucu tüketici davranışları belirlenmektedir (*Odabaşı 1986, 3*). Otellerin tüketicilerin istek ve ihtiyaçlarını anlamaya çalışıp bu ihtiyaçlara yönelik olarak pazarlama biçimlerini oluşturmaları gerekmektedir. Kültürel, sosyal, kişisel ve psikolojik faktörler otel kullanıcılarının tercihlerini belirlemektedir. Özellikle uluslararası pazarda hizmet veren otellerin, kültürel farklılıkları bilerek buna uygun çözümler üretmesi gerekmektedir. Kültürel farklılıklar mekanın biçimlendirilmesinde de etkili olmaktadır. Otel müşterilerinin farklılığı ve neyi deneyimlemek istedikleri ile ilgili verdikleri karar neticesinde günümüzde farklı türden hip oteller oluşmuştur. Hip otellerin farklı açılardan irdelendiğinde bir ya da birden fazla özelliği ile “kendine özgü” tanımı güçlendirilmektedir.

Konumlarıyla farklılaşan HIP Oteller

Otelin konumu bütün işlevsel ve estetik özelliklerini farklılaştırmaktadır. Örneğin; deniz kıyısı oteliyle şehir içi otellerinin arasında hizmet ve tasarlanma biçimleri arasında farklılıklar vardır.

Konum otellerde mimari yapıda biçimsel farklılıklara sebep olduğu gibi aynı zamanda otel ve çevresinde yapılan aktivitelere yönelik olarak müşteri deneyimlerinde de farklılaşmalara sebep olmaktadır.

Hip otel olarak tanımlanan yapıların konumlarına bağlı olarak alternatif programları ile öne çıktığını görmekteyiz. Doğa merkezli, şehir merkezli ve tarihi bölgede konumlandırılmış bu otellerin özelliklerini standart otellerle karşılaştırdığımızda da farklılaştığı görülmektedir.

Doğa merkezli turizm yapıları doğayla temas, keşif, risk alma, kişilerin kendini gerçekleştirme arzusu, doğal yaşamla bilgi düzeylerini arttırmak, spor ve merak duygusuna yönelik olarak müşterilerin deneyimlemek istedikleri alternatifleri yaşatmak üzerine tasarlanmış yapılarıdır. Aynı zamanda bazı otellerin insanlararası sosyal temasın artırılması ve kişisel diyalogların gelişmesine de zemin hazırladığı görülmektedir. Örneğin; Avustralya'nın Tazmania eyaletinin oldukça bakir bir bölgesinde tasarlanmış Bay Of Fires Lodge Oteli'nin araç için yolu yoktur (*URL-6*).

Bu yüzden burada konaklamak isteyen müşteriler iki günlük yürüyüş parkurundan sonra otele ulaşabilmektedir. Alternatif bir aktiviteyle yani trekking yaparak (*Resim 8*) otele ulaşılması, William Ulusal Parkı'ndan başlayarak yapılan yürüyüş boyunca en fazla 10 kişinin kampta konaklaması, onlara eşlik eden otel görevlilerinin akşam yemeklerini pişirmesi oteli diğer otellerden farklı kılmaktadır. Modern mimarisi olan bir yapıda tasarlanmış olan otel aynı anda sadece 12 kişiye hizmet verebilmektedir. Odaları dışında herkesin sosyalleşebileceği ortak bir mekan tasarlanmıştır. Misafirler konakladıkları süre boyunca trekking, kuş gözlemciliği, nehir kayağı gibi aktivitelerde bulunmaktadır. Otelde çok farklı türde yürüyüş parkurları belirlenmiş, istenirse deniz kenarında istenirse yeşil alanlarda doğa yürüyüşü imkanı sunulmuştur. Otel aynı zamanda doğa

Resim 8

Resim 9

Resim 10

Resim 11

yürüyüşleri sonrasında sığınacak bir mekan görevini de üstlenmektedir (Resim 9).

Mısır'da Siwa Vahası'nda bulunan Adre Amellal Oteli (Resim 10 ve 11) ise; bir çevre bilimcinin sahibi olduğu, tuz gölüne yakın konumlandırılmış ekolojik bir yapıdır (URL-7).

Otel çölde at ile gezinti ve kültür turları organize etmektedir. Hip otellerde amaç, standart hizmet verme biçiminin dışına çıkmak ve ezber bozmaktır. Konum olarak çöller, dışarıdan gelen pek çok turist için ilk kez görülen ve tecrübe edilen alanlardır. Farklı ülkelerde bulunan çöl ve vaha otellerinin ortak özelliği çölde gezinti turlarına yönelik olarak tasarlanmış yapılar olmalarıdır.

Adre Amellal Oteli'ni diğer çöl ve vaha otellerinden ayıran en önemli özelliği ise; yapıda elektrik bulunmamasıdır. Odalar ve mekan çok sayıda bal mumu ile aydınlatılmaktadır. Restoranın münüsü yoktur, günlük özel yemekler hazırlanmaktadır. Otelde cep telefonu kullanımı yasaktır. Müşteriler otele geldiklerinde odalarını kendileri seçebilmektedir.

Otelin konumuyla farklılaşmasının sebebi; gelen misafirlerin çölde atla, araba ile veya yürüyerek çevreyi deneyimleyebilecekleri aktivitelerde bulunabilmeleridir (Resim 12). İslami kültürün özelliklerini taşıyan bölgede yerel halk hurma satarak geçimlerini sağlamakta ve teknolojiyen son derece yalıtılmış bir biçimde yaşamlarını sürdürmektedir. Aynı

Resim: 8
Bay of Fires Lodge Oteli'ne giden yürüyüş parkuru, Avustralya.

Resim: 9
Yürüyüş sonrası sığınak görevi üstlenen Bay of Fires Oteli, Avustralya.

Resim: 10
Mısır Siwa vahasında bulunan Adre Amellal Oteli.

Resim: 11
Adre Amellal Oteli'nin plan yapısı, Mısır.

Resim 12

zamanda yerel halkında gözlemlenebilmesi ve yaşamsal deneyimlerin paylaşılması da oteli diğer otellerden farklı kılmaktadır.

Yapısal özellikleri ile farklılaşan HIP Oteller

Otelerde yapısal farklılıkları dört ana başlık altında inceleyebiliriz. Bunlar tarihi yapıların otele dönüştürülmesi, yerel mimari yapılar, ekolojik yapılar ve yapı malzemesi ile farklılaşan otellerdir.

Tarihi Yapıların Otele Dönüştürülmesi:

Tarihi yapıların otele dönüştürülmesinde özellikle şato, kale, kervansaray, manastır, kasbah ve saray gibi yapılar kullanılmıştır. Tarihi yapılar kendilerine ait özgün kimlikleri olan yapılardır. Özgünlüklerinin sebebi tarihe tanıklık etmeleri ve mimari özelliklerinin günümüz yapılarından farklı olmasıdır. Bu yapılar konaklayan misafirler için tarihsel öğretiler içeren özellikler taşımaktadır. Fransa'da "tarihsel anıt" olarak sınıflandırılmış tek otel olan Burgundy bölgesinde yer alan Chateau de Bagnols Kalesi 1217-1221 yılları arasında yapılmıştır ve tarihte pek çok ünlü sahibi olmuştur (Resim 13-14). Kalenin dış çevresinde dönemin gereği olarak hendek bulunmaktadır. Otelin iç avlusu ve 3 adet yuvarlak kulesi vardır. Kale Rönesans dönemine tanıklık etmesinden dolayı duvarlarında o döneme ait freskler bulunmaktadır. Burada konaklayan

Resim 13 - 14

misafirler otelin son derece formel bir düzeni olduğunu (bahçe ve iç mekan) ve aynı zamanda dönemin sanat eserlerinin içinde kalabilmenin çok farklı bir deneyim yaşattığını vurgulamaktadır. Otelin arka bahçesindeki üzüm bağları, konukları tarafından gezilebilmektedir (URL-8). Otele dönüştürülen yapılarda genelde otelin eskiyle bağı koparılmamıştır. Çünkü; mekan içerisinde tarihi yaşamak ayrı bir deneyimdir. Özellikle endüstriyel yapıların otele dönüştürüldüğü örneklerde, fabrikaya ait parçaların otelin iç mekanlarında sergilendiği veya olduğu gibi bırakıldığı görülmektedir. Farklı yapıların otele dönüştürülmesine verilebilecek örneklerden birisi de, Oregon Portland'daki Kennedy School Oteli'dir. 1915 yılında ilkökul olarak inşa edilmiş otel daha sonradan otele

Resim: 12
Adrere Amellal Oteli'nde misafirlerin çöl gezisi ve çay molası, Mısır.

Resim: 13 - 14
Chateau de Bagnols Kalesi'nin hendekli dış cephesi ve formel bahçesi, Fransa.

Resim 15

Resim: 15
Paris Hotel, Las Vegas.
(URL-14, 2005)

Resim: 16
Colosseum Hotel, Kıbrıs.
(URL-15, 2010)

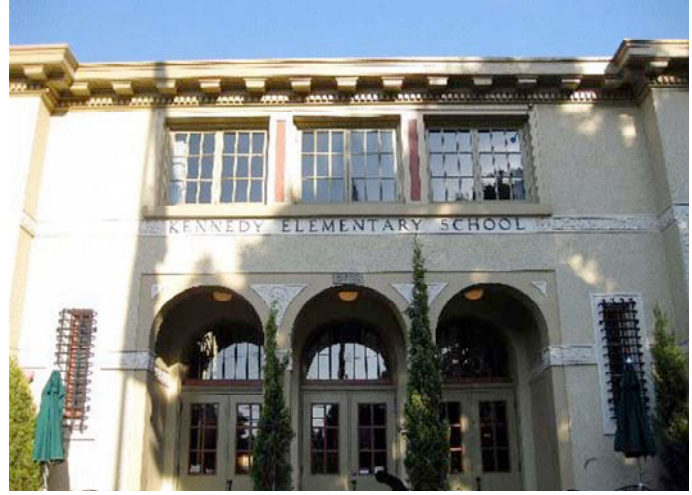
Resim: 17
Las Vegas'ın genel görünümü.
(URL-16, 2007)

dönüştürülmüştür (Resim 16). Mekan; sınıfların odalara çevrilmesi, yazı tahtalı odalar, çocuklara yönelik olan ufak tuvaletlerin koridorlarda yer alması gibi farklılıklar içermektedir (URL-9).

Yerel Mimari Özellikte Yapılar:

Yerel halkın yaşam şekli, mekanın nasıl olması gerektiğini biçimlendirirken, kültürel ve yöresel farklılıklar örneğin; yer sofrasında yemek yeme alışkanlıkları veya Doğu mimarisinin modüler ve esnek çözümlenmeleri mekan tasarımında çeşitlilikler yaratmaktadır. Yöresel mimarlıkta, yerel sanat ve zanaatların

Resim 17

Resim 16

kullanımı, yörenin taş, ahşap, kerpiç gibi malzemelerinden faydalanarak oluşturulan mekanlar, başka bir yerde olmadığı için kendine özgü nitelikler göstermektedir. Yerel yapılarda kalma başlı başına farklı bir deneyimdir. Özellikle turizmin uluslararası bir önem kazandığı günümüzde konukların o yöreye özgü yapılarda kalma isteği, bölge halkının yaşantısını deneyimlemek açısından da tercih sebebi olmaktadır.

Malezya'nın Penang eyaletinde bulunan Cheong Fatt Tze Oteli, modern mimari yapılar arasında kalmış Malezya'ya özgü bir konaktır (Resim 17). Yerel konak yapıları evle ilgili tarihsel yaşanmışlığı olan mekanlardır. Sahibi Cheong Fatt Tze'nin ismini alan otel, Çin'in etkisinde, Feng Shui olarak adlandırılan pozitif ve negatif enerjilerin insanların hayatını olumlu ve olumsuz etkilediğine inandıkları felsefi düşünce çerçevesinde planlanmıştır (URL-10).

Ekolojik Yapılar:

Çevre bilimci Mounir Neamattala'nın sahip olduğu Mısır'da Siwa Vahası'nda bulunan Adre Amellal Oteli ekolojik bir yapıdır (URL-11). Ekolojik yapı tasarımı insan ve doğa ilişkisini gözleterek, iklimsel

ve topografik verileri vazgeçilmez bir ön veri paketi olarak kabul eden ve kaynakları tutumlu kullanmaya yönelik gayret gösteren bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, yapıları dünya ekolojisinin bir parçası ve yaşayan bir habitat olarak ele alır (Tuğlu 2005, 7). Adrere Amellal Oteli'nde, enerji tüketimine yönelik olarak kısıtlamalar ve aynı zamanda malzeme olarak doğal ve yörenin malzemelerinin kullanılması ekolojik yapı kavramıyla örtüşmektedir. Yapının içinde elektrik bulunmaması, balmumları ile aydınlatılması, toprak ve kaya tuzundan meydana gelen malzemesiyle soğuk havalarda enerji kaybından sıcak havalarda ise enerji kazanımından korunması sonucunda otelin doğal kaynakları doğru kullandığını söyleyebiliriz. Ekolojik yapı çerçevesinde programlanmış hip otellerin kendine özgü, doğayla uyum içerisinde, malzeme ve felsefesiyle çevreye uyumlu oteller olduğu görülmektedir. Adrere Amellal Oteli'nin tasarımı doğanın geometrisi kullanılarak ekolojik yaklaşım desteklenmiştir (Resim 18).

Yapı Malzemesi ile Farklılaşan Hip Oteller:

Yapıyı oluşturan malzemelerin iklim, topografya, bitki örtüsü, tarih ve kültürden etkilendiği görülmektedir. Özellikle de farklı kültürel bölgelerde farklı mimari malzemelerle oluşturulmuş yapılar dikkat çekmektedir. Yerel yapılar, yerel sanat ve zanaatların kullanımı, yörenin taş, ahşap, toprak gibi malzemelerinden faydalanılarak oluşturulan mekanlar, başka bir yerde olmadığı için kendine özgü nitelikler göstermektedir. Coğrafi özellikler kapsamında malzeme seçimi ve alternatif malzeme ile biçimlendirilen ve özgünlükleri yapı malzemesi ile oluşan hip oteller farklı deneyimler sunmaktadır.

Hip oteller kapsamında değerlendirilen yapılarda, volkanik tüf kayalardan oyularak biçimlendirilmiş oteller bulunmaktadır. Örneğin Matera Bölgesi, tüf kayalık, kayaya kazılarak inşa edilen kiliseleri ve evleri ile meşhur İtalya'nın Basilicata Bölgesi'nde bulunan bir şehirdir. Sassi di Matera Oteli (Resim 19 ve 20) ise; volkanik tüflere oyularak yapılmıştır ve İtalyancada ismi "Matera'nın Taşı" anlamına gelmektedir. Taşları ile meşhur olan bölgede, otelin iç mekanında da yöreye ait taş işçiliği kullanıldığı görülmektedir (URL-12).

Biçimsel ve Estetik Özellikleri ile Farklılaşan Oteller

Genel anlamda otel çözümlerine baktığımızda biçimsel ve estetik özelliklerin müşteri profiline göre programlandığını görmekteyiz. Resmi kriterlere uygun konfor koşulları doğrultusunda belirlenen ekipman ve biçimsel uygulamalar genel zevklere hitap edecek şekilde kombine edilmektedir. Otelin konum ve aktivitelerine bağlı olarak mekan ve ekipmanları biçimlendirilmektedir. Hip otel olarak tasarlanan konaklama

Resim: 18
Adrere Amellal Oteli'nin doğanın geometrisini kullanan yapısı.

Resim 19-20

Resim: 19 - 20

Sassi di Matera Oteli'nin tuf kayalara oyulmuş odaları ve yörenin taş işçiliği, İtalya.

Resim: 21 - 22

La Colombe D'or Oteli'nde havuzunun önündeki Alexander Calder'e ait mobil sanat, ve Fernard Léger'e ait mozaik duvar panosu, Fransa.

mekanlarında ise; biçimsel özelliklerin ortak bir beğeniye hitap etmesi gibi bir kriterden söz edemeyiz. Müşteriye yeni deneyimler kazandırma noktasında seçilen mobilya ve ekipmanın mekanla ilişkisi sıra dışı bir bakış açısıyla belirlenmiş ve uygulanmış olabilir. Bu noktada amaç müşteriyi şaşırtmak ve mevcut ezberleri bozarak yeni biçimsel etkiler yaratmaktır. Uygulamalarda malzemelerin alışılmışın dışında kullanımı ve biçimsel zorlamalarla da karşılaşmak mümkündür. Estetik değerleri deneyim malzemesine dönüştürme olgusu tarihi, çağdaş mimari veya sanat akımlarını kullanarak olabileceği gibi renk ve form birlikteliğinde şaşırtıcı kombinasyonlar yaratarak da gerçekleştirilebilir. Ayrıca tasarım ve tasarımcı ilişkisi de kullanıcı açısından farklı bir deneyimin ifadesi niteliğindedir.

Resim 21 - 22

Mimari ve Sanatsal Yorumlar

Otellerin sadece işlevsel isteklere karşılık vermesi değil, kullanıcısının öznel beklentilerine de yanıt vermesi beklenir. Hip oteller, sanat objeleri farklı boyutta mekana katarak kullanıcısıyla buluşturmayı hedefler. Otellerin içine sanat eserlerinin ya da sanatla ilgili aktivitelerin katılması bir nevi kültürel çeşitliliğin oluşmasına olanak vermektedir. Fransa'nın güney doğusunda, Akdeniz'e kıyısı olan Cote'd Azur Bölgesi sanatın hayatın içine girdiği bir bölge olarak adlandırılmaktadır. La Colombe D'or Oteli'nin (Resim 21 ve 22) sahiplerinin sanatla alakalı bilgi, görgü ve sezgileri sayesinde mekan Leger, Matisse, Picasso, Bonnard, Utrillo, Miro, Calder gibi sanatçıların koleksiyonlarından oluşan bir galeriye dönüştürülmüştür. Otel, sanatı yaşam biçimi haline getirerek bu işten keyif alan konuklara hitap etmektedir (URL-13).

Kültürel ve sanatsal anlamda katkısı amaçlayan bu tip otellerde konformist beklentilerin her zaman karşılanmadığı görülmektedir. Bu durum otelin anlayışı göz önünde tutulduğunda bir kalite kriteri sayılmamaktadır. İtalya'nın Sicilya Adası'nda bulunan Atelier Sulmare Oteli (Resim 23), modern sanatlar müzesi gibi tasarlanmış bir oteldir. Anlamı "deniz kenarında atölye" olan otelin içerisinde bir sanat galerisi olduğu gibi şu anda işler halde olan bir seramik atölyesi de

Resim 23

Resim 24

bulunmaktadır. Bölge seramikleriyle ünlüdür ve atölyede tasarlanan seramik objeler otel müşterilerine satılmaktadır. Otel sadece sanat objelerini sergilemekle kalmamış aynı zamanda odalarını bir sanat nesnesine dönüştürmüştür. Otelin “Sanat Odaları” ve “Standart Odaları” bulunmaktadır. Sanat odalarının tasarımında farklı sanatçılar çalışmış ve her odasına farklı bir ad vermişlerdir (URL-14).

Mobilyada biçimsel arayışlara örnek verebileceğimiz otelin odaları çağdaş sanat eserleri gibi tasarlanmıştır. Örneğin; “Peygamber” odasında hasır ve çamurun harmanlanmasıyla oluşturulan duvarlar ve yatak bölümü bir çağdaş sanat enstalasyonunu anımsatmaktadır. Bir diğer oda örneği “Lunaria”da ise iki adet zeytin kütüğünün kesilmesiyle oluşturulan 19 adet heykelimsi form mekan içerisine yerleştirilmiştir. Yuvarlak formuyla yatak “Ayı” temsil etmektedir (Resim 25). “Üçgen Oda”da bulunan üçgen şeklinde yatak yine mekan içinde otel yapılarında mobilyada

form arayışlarına örnek gösterilebilir. (URL-14) (Resim 26).

İşlevsel Özellikleri ile Farklaşan Oteller

İşlev yapı öğelerinin amaca uygunluğu anlamına gelmektedir. Otellerin oda, restoran, lobi, resepsiyon, mutfak ve bar gibi farklı işlevleri gerçekleştiren mekanları hip otellerde farklılıklar göstermektedir. Bu otellerde kimi zaman alışılmış işlevlere sahip mekanlar ya farklı kurgulanmakta ya da bulunmamaktadır. Aynı yaklaşım mobilya işlevleri için de geçerli olabilmektedir.

Hip otellerin işlevsel farklılaşmalarına örnek olarak Commune By The Great Wall Oteli verilebilir (Resim 27 ve 28).

Çin’in Pekin şehrinde bulunan otelin ana yapısında standart otel hizmeti verilmekle birlikte birbirinden bağımsız 11 süit yapıda ise; genel otel standartlarının dışında farklı aktivitelere yönelik olarak hizmet verilmektedir. Otelin 11 farklı yapısı gece konaklama işlevinin yanı sıra farklı gruplar tarafından özel partiler,

Resim: 23

Atelier Sulmare Oteli, İtalya.

Resim: 24

Atelier Sulmare Oteli’nin “Peygamber Odası” ve “Ay Odası”, İtalya.

Resim: 25 - 26

Atelier Sulmare Oteli’nin “Üçgen” odası, İtalya.

Resim 25

Resim 26

Resim 27 - 28

Resim: 27 ve 28
Commune By The Great Wall Oteli'nin
"Gören ve Görülen Ev" yapısı, Çin.

Resim: 29
Commune By The Great Wall Oteli,
Suitcase House/Valiz Ev yapısı, Çin.

Resim 29

Her biri banyolu 4 ayrı odadan ve genel sosyal mekanlardan oluşan "Suitcase House/Valiz Ev" yapısı mekanın bir bütün olarak algılanarak grup aktivitelerine daha rahat hizmet edebilmesi için esnek çözümler getirilebilecek şekilde tasarlanmıştır (Resim 29).

Genel mekanda bulunan hareketli bölücüler istenilirse odaları bölmekte istenilirse de bütün haline getirebilmektedir. Üzeri kapanıp gizlenebilen mutfak hacmi ve yatak yine mekanın bir bütün algılanması için geliştirilmiş çözümler arasındadır. Yapının, pratik bir şekilde toplanıp biçim değiştirmesi sebebiyle Valiz Ev ismini aldığı görülmektedir (Resim 30, 31 ve 32).

Resim 30 ve 31

Resim: 30 - 31
Mekanın istendiği zaman üzeri kapanabilen mutfak ve esnek oda çözümlerinin uygulanabildiği genel mekânı, Commune By The Great Wall Oteli, Çin.

moda gösterileri, sanatsal performanslar, sergiler, toplantılar, barbekü partileri ve düğün gibi etkinlikler için de kullanılabilir. Grup halinde kalınmaya uygun olarak düşünülmüş bu bireysel yapılar istenilirse farklı müşterilerin mekânı paylaşarak konaklamasına da imkan vermektedir (URL-15).

Hip otellerin vermiş oldukları hizmet konusundaki özgünlükleri, onları tercih eden müşterileri için çok önemli yaşamsal deneyimler anlamına gelmektedir. Sadece mekanda biçimsel ve işlevsel farklılıkların yaratılması değil aynı zamanda bunun otelin verdiği hizmetlerle birleştirilmesi tam anlamıyla deneyime yönelik farklılıkların oluşmasını sağlamaktadır.

Nepal Katmandu'da yer alan Dwarikas Oteli (Resim 32) biçimsel olarak geleneksel malzemelerle şekillendirildiği gibi,

geleneksel Nepal ahşap oyma işlerinin öğretildiği bir okul görevini de üstlenmektedir. Otelin içinde bulunan, 30 marangoz ve oyma ustasının çalıştığı restorasyon atölyesinde, ahşap imalatı ve koruması öğretilmektedir (URL-16).

Sonuç

Alternatif arayışlara cevap verebilecek, diğer büyük ölçekli otellere göre daha

Resim 32

küçük, kendi kimlikleri olan, kendine özgü mekan çözümlerine sahip oteller ilk olarak tasarım ve mimarlık eğitimi almış aynı zamanda fotoğrafçı ve yazar Herbert Ypma tarafından "hip" (*Highly Individual Places, Yüksek Özgünlük Değerleri Olan Mekanlar*) otel olarak isimlendirilmiştir. Alternatif turizm anlayışının gelişmesi ile birlikte bu tip otellerin yaygınlaşmaya başladığı görülmektedir.

Otelerde mekansal ve hizmet anlamında meydana gelen standardizasyon, biçimsel, işlevsel ve hizmet anlayışlarında otelleri birbirine benzer hale getirmiştir. Ekonomik zorunluluklardan ötürü oluşturulmuş bu standart yaklaşımlar otelleri daha çok işlevsel bir fabrika haline dönüştürmüştür. Toplumlarda görülmekte olan hızlı tüketim kavramları, otelleri de bir tüketim malzemesi haline getirmiş, faydacı bir niteliğe sokmuş ancak estetik ve duygulara yönelik zevkleri tatmin etmekten uzaklaştırmıştır.

Mekânın duygulara, estetik zevklere, damak zevklerine, hiç yaşanmamış

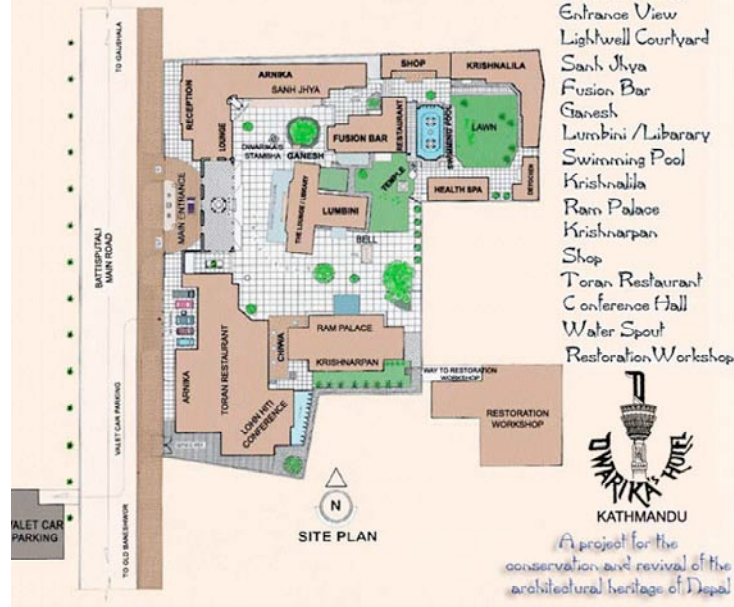
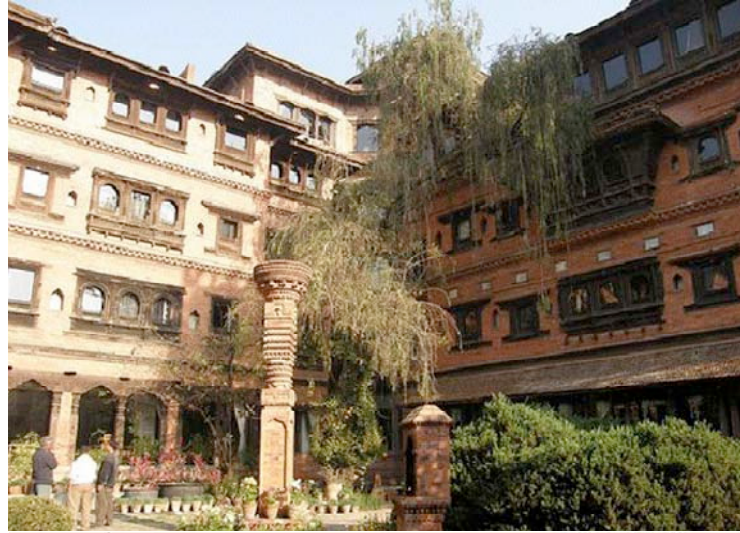
deneyimlere yönelik olarak tasarlanması ve farklı bir anlayışla müşteriye sunulması otel yapılarına kimlik kazandırmakta ve onları özgün bir niteliğe sokmaktadır. Yüksek derecede özgünlük değerleri olan otellerin, deneyime öncelik verdiği, kendi kimliklerini müşteri kimliği ile özdeşleştirerek farklılaşmayı hedefledikleri görülmektedir. Farklı kültürlerin deneyimlenmesi, farklı lezzetler, mekanlar, öğrenme ve görmeye yönelik aktiviteler hip otelleri diğer

Resim: 32

"Valiz Ev" in istenilirse üzeri kapanabilen yatağı, Commune By The Great Wall Oteli, Çin.

Resim: 33 - 34

Dwarikas Oteli, otel planının sağ alt köşesindeki restorasyon atölyesi, Nepal.

Resim 33 - 34

otellerden farklı kılmaktadır. Farklılaşmayı oluşturan şey aslında insanların zevk, beğeni ve istek anlamında aynı olmamalarından ileri gelmektedir. Bu yüzden görülmektedir ki “farklı” olarak tanımlanan oteller insanlar kadar çeşitlidir. Hip oteller tüketicilerin istek ve ihtiyaçlarına karşılık olarak herkese hitap eden değil, beğenilerini o doğrultuda geliştirmiş müşterilerine hitap eden otellerdir. Herkes spor yapmaktan hoşlanmaz veya bazı insanlar yerel yapıları teknolojiyen uzak ve yetersiz bulabilir. Yani hip otellere gelen müşteriler kendi kişisel tercihleri doğrultusunda otelleri tercih etmektedirler●

KAYNAKÇA

- Kuban, D., 1992. *Mimarlık Kavramları, Tarihsel Perspektif İçinde Mimarlığın Kuramsal Sözlüğüne Giriş*. İstanbul:Yem Yayınları.
- Olalı, H., Korzay, M. ve Yavuzer, Z. 1989. *Otel İşletmeciliği*. İstanbul: İşletme Fak. Yayınları. No. 214
- Odabaşı, Y. 1986. *Tüketici Davranışı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:204
- Tosun, C., Bilim, Y. ve Temizkan, R. 2003. *Alternatif Turizm ve Turistik Ürün Çeşitlendirme Stratejileri: Hatay Örneği. Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı*. Çankırı.
- Tuğlu, H. U. 2005. *Ekolojik Açıdan Sürdürülebilir Yapılar ve Malzemeler, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.*

İNTERNET KAYNAKÇASI

- URL-1, http://www.allbookstores.com/author/Herbert_Ypma_p1.html (2010)
- URL-2, <http://www.hiphotels.com>
- URL-3, http://www.hiphotels.com/main.php?genre_id=161&hotel_id=433&hc=1&cm=1 (2009)
- URL-4, http://www.tripadvisor.co.uk/Hotel_Review-g297668d317623-Reviews-Umaid_Bhawan_Palace_Jodhpur-Jodhpur_Rajasthan.html (2009)
- URL-5, http://www.hiphotels.com/main.php?genre_id=326&hotel_id=324&hc=1&cm=3 (2009)
- URL-6, <http://www.totalluxuryaustralia.com.au/199/> (2009)
- URL-7, <http://adreamellal.net/index2.html> (2009)
- URL-8, http://www.tripadvisor.co.uk/Hotel_Review-g187265-d283819-Reviews-Chateau_de_Bagnols-Lyon_Rhone_Alpes.html (2010)
- URL-9, <http://www.mcmenamans.com/427-kennedy-school-home> (2010)
- URL-10, <http://www.cheongfattzemansion.com/> (2010)
- URL-11, <http://adreamellal.net/pub/2009/W%20magazine%20Jan%202009.pdf> (2009)
- URL-12, <http://www.hotelsassi.it/hsaing.htm> (2010)
- URL-13, http://www.tripadvisor.com/VideoGallery-g187240-d195047-i17370908-La_Colombe_d_Or-St_Paul_de_Vence_French_Riviera_Cote_d_Azur_Provence.html (2010)
- URL-14, http://www.ateliersulmare.it/applicazione/index_asm.asp?lang=en (2010)
- URL-15, <http://www.communebythegreatwall.com/en/about/about01.shtml> (2010).
- URL-16, <http://www.dwarikas.com/history.html> (2010)